

מנהג בכתב

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ רבי רפאל בן רבי אליעזר

רובינשטיין זצ"ל
הערות
והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 329 פרשת שמיני תשפ"ו

מנחות צא-צז

מה שלמדו מזבח חטאת מצורע אין לומר שזה הולך על חטאת ואשם של נזיר כי כבר למדו בברייתא מהפסוק ומנחתם ונסכיהם שמדובר בעולתו ושלמיו של נזיר, ואין לומר שלמדו משם חטאת שכתוב ואת האיל יעשה זבח שלמים ומנחתו ונסכו והרי האיל היה בכלל שאר קרבנות הנזיר ויצא להקיש אליו שכמו שאיל הוא מיוחד שבא בנדר ונדבה כך כל מה שבא בנדר ונדבה.

מעולה למדו עולת מצורע ואין לומר שזה הולך על עולת יולדת כדברי אב"י שלמדו עולת יולדת מסוף הפסוק שר' נתן למד בברייתא עולת יולדת מהפסוק לכבש, מהאחד למדו את האחד עשר של מעשר שקרב שלמים שבכל התורה לא מצאנו שהטפל חמור מהעיקר, ור"ב מבאר שזה ודאי עולת מצורע שהוא הקרבן היחיד בכל התורה שצריך שלושה ריבויים לנסכים שיש בו ג' קרבנות.

רב ששת אומר שמהאיל לומדים לרבות אילו של אהרן אך לכאורה למדו אותו כבר במבועדיכם ויש לומר שמשם למדו רק קרבנות של ציבור של מועדים ולא של יחיד ולא היינו לומדים מעולת יולדת שלא קבוע לה זמן ודבר שקבוע לו זמן לא יביא נסכים, קמ"ל שיביא.

מאו לאיל למדו לרבות פלגס, וזה מובן רק לדעת ר' יוחנן שפלגס הוא בריה כמו ששינוי שאם הקריבו מביא לו נסכי איל אך זה לא עולה לו מזבחו ואמר ר' יוחנן שלמדו מאו לאיל לרבות פלגס, וקשה לדעת בר פדא שמביא נסכי איל ומתנה, שהוא ספק ואין צורך בפסוק לרבות ספק.

נאמר בפסוק ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעיזים לשור האחד ובא ללמד שאף שמצאנו שהתורה חלקה בצאן בין כבש לאיל א"כ נחלק גם בין עגל לפר קמ"ל שלא, מאו לאיל לומדים שלא נאמר שכמו התורה חלקה בין בן שנה לבן שתיים כך יהיה חילוק בין בן שתיים לבן שלש, מאו לשה בכבשים לומדים שלא נאמר שכמו שהתורה חלקה בין כבש לאיל כך יהיה חילוק בין כשבה לרחלה, מאו בעיזים למדו שלא נאמר שכמו שהתורה חלקה בין כבש לאיל כך יהיה חילוק בין בן גדי לשעיר.

דף צב רב פפא אמר שרבא בדק אותנו כמה הם נסכי רחלה ופשטנו לו מהמשנה בשקלים שהיה שופר שכתוב בו גדי והוא משמש לנסכי צאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות חוץ משל אילים. משנה אין סמיכה בכל קרבנות הציבור מלבד פר שבא על כל המצוות ושעיר המשתלח, ולר"ש יש סמיכה גם בשעיר ע"ז, יש סמיכה בכל קרבנות היחיד מלבד בכור מעשר ופסח, יורש סומך ומביא נסכים ומימר. גמרא שנו בברייתא שלר"ש אין סמיכה בכל קרבנות הציבור מלבד פר שבא על כל המצוות ושעיר ע"ז, ולר' יהודה אין סמיכה בשעירי ע"ז אך במקומם מונים שעיר המשתלח שיש בו סמיכה, ולכאורה מדוע יש למנות במקום שעיר ע"ז ומבאר רבא שלמדו מהלכה למשה מסיני שיש רק שתי סמיכות בציבור, ור"ש שאל את ר' יהודה שסמיכה היא רק בבעלים ושעיר המשתלח נסמך רק ע"י אהרן ובניו, אמר ר' יהודה שגם אהרן ובניו מתכפרים בו, אמר ר' ירמיה שנחלקו ר"ש ור' יהודה לשיטתם שר' יהודה דרש מהפסוק וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים, ואת אהל מועד זה ההיכל, מזבח כמשמעו, יכפר אלו העזרות, כהנים כמשמעם, על כל עם הקהל אלו ישראל, יכפר אלו הלויים, וכולם הושוו להתכפר בשעיר המשתלח, ור"ש אומר שכמו שדם השעיר שנעשה בפנים מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו כך דם הפר מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו, וכמו שוידוי שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי הפר מכפר על הכהנים בשאר עבירות ור"ש סובר שאכן הושוו שהם בני כפרה אך כל אחד ואחד מתכפר בקרבנו, ויוצא שלר' יהודה ישראל מתכפרים

דף צא אף שלדעת ר' יונתן כשהתורה מפרטת משמע לחוד כל עוד לא מפורש יחידיו, אך לגבי נסכים כתוב מן הצאן וזה כאילו כתוב יחידיו, ולדעת ר' יאשיה שבכל מקום זה כאילו כתוב יחידיו יש לפרש שמה שהתורה פרטה כאן ומן הצאן כי כתוב אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן הצאן, ולר' יונתן צריך לכתוב שלא נאמר שזה רק במפרש אך בסתם יביא משניהם, קמ"ל שיביא גם מאחד.

בברייתא למדו תודה מאו זבח ולכאורה אין צורך לכך שהרי תודה היא בכלל זבח, ויש לפרש שלא נאמר שכיוון שהיא באה עם לחם היא לא צריכה נסכים, ואין להקשות מדוע זה שונה מאיל נזיר שמביא נסכים כי היינו אומרים ששם זה רק שני מינים ובתודה שבאה מד' מינים היא תפטר מנסכים קמ"ל שלא, אך קשה שמספיק לכתוב לפלא נדר או בנדבה ואין צורך לכתוב עולה, ויש לומר שאם לא היה כתוב עולה היינו לומדים שהפסוק ועשייתם הוא כלל, לפלא נדר או בנדבה הוא פרט, לרית נוחח הוא כלל, וכלל פרט וכלל לומדים כעין הפרט שהוא מפורש דבר שלא בא על חטא וא"כ נוציא חטאת ואשם שבאים על חטא, ונרבה בכור מעשר ופסח שלא באים על חטא לכן ריבו עולה, ואחרי שלמדנו עולה מכלל ופרט למדו שכמו שהפרט הוא דבר שאינו מחויב ועומד בו כך כל דבר שאינו מחויב ועומד בו ונרבה ולדות קדשים ותמורתם ועולה שבאה מהמותרות ואשם שניתק לרעיה וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן, ואחרי שלמדו מאו, מה שכתוב לפלא נדר הוא ללמד שגם כשבאים רק חלק מביאים נסכים שלא נאמר שכל עוד לא מביא נדר ונדבה לא יביא, קמ"ל שגם בנדר לבד מביא נסכים וכן בנדבה לבד, וזה מובן לר' יאשיה שצריך לפסוק לחלק אך לר' יונתן למדו את זה כבר ממה שלא כתוב יחידיו, ויש לומר שזה מרבה שלא נאמר שרק כשנדר או נדבה באים לבד מביא נסכים לבד וכשבאים יחד יספיק להם אחד, קמ"ל שיביא לכל אחד מהם.

מהפסוק או במועדיכם לומדים שלא נאמר שמביא נסכים רק בנדר של עולה ובנדבה של שלמים או להיפך נדר של שלמים ונדבה של עולה, אך אם מביא עולה ושלמים בנדר או בנדבה שזה שם נדר אחד ושם נדבה אחד ויביא רק אחד, קמ"ל שיביא לכל אחד, ומה שכתוב לפלא נדר או שלמים מלמד שלא נאמר שמביא נסכים לכל אחד רק כשמביא שני עולות אחת בנדר ואחת בנדבה או שמביא שני שלמים אחת בנדר ואחת בנדבה אך אם יביא שני עולות או שני שלמים בנדר או שני עולות או שני שלמים בנדבה זה שם עולה אחד או שם שלמים אחד ויביא רק נסכים של אחד, קמ"ל שיביא לשנים.

לר' יאשיה מה שכתוב מן הבקר או מן הצאן בא ללמד שלא נאמר שרק בשני מינים יביא שנים ובמין אחד יביא אחד, קמ"ל שיביא שנים.

מהפסוק ככה תעשו לאחד לומדים שלא נאמר שרק בזה אחר זה יביא שנים ואם הביא בבת אחת יספיק נסכים של אחד, קמ"ל שיביא שנים.

בברייתא למדו שחטאת ואשם של מצורע טעון נסכים מהפסוק ושלשה עשרונים סלת מנחה שמדובר במנחה שבאה עם הזבח ואין לומד שזה הולך על מנחה שבאה בפני עצמה שהרי כבר כתוב והעלה הכהן את העולה ואת המנחה ועדיין לא כתוב אם טעונה נסכים ולומדים מהפסוק ויין לנסך רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח לכבש האחד, עולה זו עולת מצורע זבח זו חטאת מצורע או לזבח זה אשם מצורע ואין לומר שנלמד חטאת ואשם מזבח עמוד ב כמו שלמדו חטאת ואשם של נזיר מזבח כי שם שניהם שוים שהם באים רק להכשיר, אך במצורע שחטאת מכפרת ואשם מכשיר צריך שני פסוקים.

בטומאת מקדש וקדשיו בדם שעיר הנעשה בפנים, והכהנים מתכפרים בפרו של אהרן, ובשאר עבירות כולם מתכפרים בוידוי של שעיר המשתלח, ולר"ש גם בשאר עבירות הכהנים מתכפרים בוידוי הפר, וכן שנינו שלר' יהודה בין ישראל ובין כהנים ובין כהן משיח, וההבדל בין ישראל לכהנים וכהן משיח שדם הפר מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו, ור"ש אומר שכמו שדם שעיר שנעשה בפנים מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על הכהנים, וכשם שוידוי שעיר המשתלח מכפר על ישראל כך וידוי הפר מכפר על הכהנים.

שנו בברייתא שר' יהודה למד מהפסוק וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר שהפר טעון סמיכה ושעירי ע"ז לא טעונים סמיכה, ור"ש למד שהפר טעון סמיכה בזקנים ואילו שעירי ע"ז לא טעון סמיכה בזקנים אלא באהרן, ויש להקשות ששנינו שלר' יהודה לומדים מהפסוק **החי טעון סמיכה ושעירי ע"ז לא טעונים סמיכה**, ור"ש דרש שחי טעון סמיכה באהרן **עמוד ב** ושעירי ע"ז לא טעונים סמיכה באהרן אלא בזקנים, ורב ששת אומר שהברייתא הראשונה אינה מיושבת שהרי ר"ש סובר שצריך סמיכה בבעלים, אלא יש לומר שר' יהודה למד שפר טעון סמיכה ושעירי ע"ז לא טעונים סמיכה, ור"ש למד שחי טעון סמיכה באהרן ושעירי ע"ז לא טעונים סמיכה באהרן אלא בזקנים, ור"ש אמר לר' יהודה ששעירי ע"ז טעונים סמיכה ואם שמעת שאינם טעונים סמיכה הכוונה שאינם טעונים סמיכה באהרן אלא בזקנים והמיעוט מהחי ממעט אהרן, אך קשה לדברי רבינא שיש הלכה למשה מסיני שיש רק שתי סמיכות בציבור מדוע לר' יהודה צריך פסוק למעט, ויש לומר שרבינא אמר רק לאסמכתא בעלמא, ור"ש למד ששעירי ע"ז טעונים סמיכה כמו ששנינו בברייתא שר' יהודה למד מהפסוק **וסמך ידו על ראש השעיר** לרבות סמיכה בשעיר נחשון, ור"ש למד משם לרבות סמיכה בשעיר ע"ז, שר"ש אמר שכל חטאת שדמה נכנס לפנים היא טעונה סמיכה ומה שכתוב שהיה ר"ש אומר זה רק לסימן בעלמא, ואין להקשות שיש סמיכה בשעיר פנימי רק כשהוא דומה לשעיר נשיא שהוא מכפר על עברות מצוה ידועה, ולרבינא שלמדו שיש רק שתי סמיכות בציבור יש לומר שצריך את הפסוק ואת ההלכה שאת הפסוק היינו מעמידים בזבחי שלמי ציבור כמו שהקשו על המשנה בפרק כל המנחות באות שר"ש אמר שג' מינים טעונים ג' מצוות ונלמד זבחי שלמי ציבור בק"ו שאם שלמי יחיד שאינם טעונים תנופה חיים הם טעונים סמיכה שלמי ציבור שטעונים תנופה ודאי טעונים סמיכה ולכן למדו מההלכה, ואם היינו לומדים רק מדברי רבינא לא היינו יודעים איזה קרבנות ציבור טעונים סמיכה, קמ"ל שלומדים מה שדומה לשעיר נשיא שמכפר על עבירת מצוה ידועה.

מהפסוק קרבנו לומדים למעט בכור מסמיכה וצריך פסוק שלא נלמד ק"ו משלמים שאין קדושים מרחם טעונים סמיכה בכור שקדוש מרחם ודאי טעון סמיכה, ועוד למדו מקרבנו למעט מעשר שלא נלמד מק"ו שאם שלמים שלא מקדשים לפניהם ואחריהם הם טעונים סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו ודאי שטעון סמיכה, קמ"ל שלא, ועוד למדו מקרבנו למעט סמיכה מפסח שלא נלמד ק"ו משלמים שאינם בעמוד והבא והם טעונים סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא ודאי שטעון סמיכה קמ"ל שלא, אך יש לפרוך את הק"ו ששלמים טעונים נסכים ותנופת חזה ושוק וא"כ לכאורה הפסוקים הם רק אסמכתא,

דף צג אלא מקרבנו ממעטים קרבן חבירו מסמיכה וכן למעט קרבן עכו"ם וכן לרבות את כל בעלי הקרבן לסמיכה.

רב חנניא שנה לפני רבא שירוש לא סומך ולא ממיר, אך קשה ששנינו במשנה שירוש מביא נסכים וממיר, יש לומר שזה לדעת ר' יהודה ששנינו שירוש סומך וממיר ור' יהודה אומר שירוש לא סומך ולא ממיר, ר' יהודה למד מהפסוק **קרבנו** למעט קרבן אביו ולומדים תמורה שהיא תחלת הקדש מסמיכה שהיא סוף הקדש שכמו שבסוף הקדש יורש אינו סומך כך הוא לא ממיר, ורבנן למדו מהפסוק **קרבנו** למעט עכו"ם וקרבן חבירו ולרבות את כל בעלי הקרבן לסמיכה, ור' יהודה חולק על כך שכל הבעלים סומכים או שהוא סבר שניתן למעט עכו"ם וחבירו מפסוק אחד, ומהפסוק הנוסף ממעטים קרבן אביו, ומהפסוק הנוסף מרבים את

כל בעלי הקרבן לסמיכה, ומהפסוק **המר ימיר** למד ר' יהודה לרבות אשה שהרי כל הפסוק נכתב בלשון זכר ורבנן למדו מהואו של ואם ור' יהודה לא דרש ואו.

משנה הכל סומכים חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ועכו"ם ועבד ושליח ואשה וסמיכה היא שיירי מצוה וסומך על הראש בשתי ידיו וסומך במקום ששוחט ותכף לסמיכה שחיטה. **גמרא** חרש שוטה וקטן ממעטים כי הם לא בני דעה, ועכו"ם מיעטו מהפסוק **בני ישראל** ולא עכו"ם, ובסומא נחלקו רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי או שלומדים סמיכה סמיכה מזקני העדה שב"ד אינם סומים או שלומדים מעולת ראייה שאינה בסומים ומי שלמד מעולת ראייה לא למד מזקני העדה **עמוד ב** שעדיף ללמוד יחיד מיחיד ולא יחיד מציבור, ומי שלמד מזקני העדה סובר שעדיף ללמוד ממי שכתוב סמיכה בגופו ולא מעולת ראייה שהרי למדו מעולת נדבה כמו שתלמיד שנה לפני ר' יצחק בר אבא שלומדים מהפסוק **ויקרב את העולה ויעשיה כמשפט**, כמשפט עולת נדבה ולמדו משם עולת חובה שהיא טעונה סמיכה.

שנו בברייתא שמהפסוק **ידו** לומדים למעט יד עבדו, וכתוב עוד **ידו למעט שלוחו**, וכתוב עוד **ידו למעט אשה**, ואם היה כתוב אחד היינו אומרים שהוא ממעט רק עבד שאינו בר מצוות אך שליח שהוא בר מצוות ושלחו של אדם כמותו א"כ הוא יוכל לסמוך, ואם היינו ממעטים שליח ועבד היינו אומרים שהם לא כגופו אך אשתו שהיא כגופו היא תוכל לסמוך, לכן צריך פסוק למעט אשה.

שנו בברייתא על הפסוק **וסמך ונרצה** והרי סמיכה לא מכפרת אלא הדם כמו שכתוב **כי הדם הוא בנפש יכפר** אלא מלמד שאם עשה את הסמיכה שיירי מצוה מעלה עליו כאילו לא כיפר אך הוא כיפר, וכן שנינו לגבי תנופה שכתוב בפסוק **לתנופה לכפר** וכי תנופה מכפרת הרי רק דם מכפר אלא מלמד שאם עשה את התנופה שיירי מצוה מעלה עליו כאילו לא כיפר אך הוא כיפר.

שנו בברייתא על הפסוק **ידו** על הראש ולא על הצואר, וכתוב עוד **ידו למעט גביים**, ועוד כתוב **ידו למעט חזה**, ואם היה כתוב רק אחד היינו ממעטים רק צואר שאינו עם ראשו אך גבו שהוא המשך לראשו זה מועיל, ואם היינו ממעטים צואר וגב היינו אומרים שרק אותם מיעטנו כי הם לא התרבו לתנופה אך חזה שהתרבה לתנופה יועיל בו סמיכה, לכן צריך למעט גם חזה. **הסתפקו** אם הניח את ידו על הצדדים ויש להוכיח ממה שהביא אבא ביראה מבית ר"א בן יעקב שידו על ראשו ולא על הצדדים.

ר' ירמיה מסתפק אם מטלית נחשבת חציצה ויש להוכיח ממה ששנינו ובלבד שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הזבח.

ר"ל אומר שסמיכה בשתי ידיים לומדים מהפסוק **וסמך אהרן את שתי ידיו** וכתוב בלי יו"ד וכתוב **שתי** וזה מלמד שבכל מקום ידו זה שתיים עד שיפרט הפסוק להדיא אחת, ור"א אמר שמועה זו בביהמ"ד אך הוא לא אמרה בשם ר"ל וכשזה נודע לר"ל הוא הקפיד על כך והוא אמר לו לדברך שבכל מקום שכתוב ידו משמעו שתיים מדוע כתוב ידיו בהרבה מקומות והוא מנה לו בכ"ד מקומות, **ידיו תביאנה ידיו רב לו שכל את ידיו**, ושחק ר"א ואחר שנחה דעתו של ר"ל הוא אמר לר"א מדוע לא אמרת לי שבסמיכה לא כתוב **ידיו** ואף שכתוב **ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו** אך אמרתי על סמיכה של בהמה.

שנינו במשנה שבמקום שסומכים שוחטים ותכף לסמיכה שחיטה ולכאורה הוא כפל לשון, ויש לבאר שהמשנה אומרת שבמקום שסומכים שוחטים כי תכף לסמיכה שחיטה.

משנה סמיכה חמורה מתנופה שבתנופה אחד מניף לכל החברים ואילו בסמיכה אחד לא סומך עבור כולם, ויש חומרה בתנופה מסמיכה שתנופה נוהגת בקרבנות היחיד ובקרבנות הציבור,

דף צד בחיים ובשחוטים ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר שאין בו רוח חיים מה שא"כ בסמיכה. **גמרא** שנו בברייתא שהפסוק **קרבנו** מרבה שכל בעלי קרבן סומכים שהיה ניתן ללמוד מק"ו שאם תנופה שהתרבתה בשחוטים התמעטה בחוברים בכל בני החבורה סמיכה שלא התרבתה בשחוטים ודאי נמעט בחוברים לכן מיעטו מקרבנו, ואין לומר שנרבה תנופה בחוברים מק"ו מסמיכה שלא התרבתה בשחוטים היא התרבתה בחוברים תנופה שהתרבתה בשחוטים ודאי נרבה בחוברים כי לא יתכן שכולם

יניפו יחד שהרי זה חציצה ואין לומר שיניפו בזה אחר זה שהרי התורה אמרה תנופה ולא תנופות.

יש להקשות וכי אין סמיכה בשחוטים הרי שנינו שכשכה"ג רוצה להקריב הוא עלה בכבש והסגן בימינו וכשהגיע לחצי הכבש הסגן אוחז בימינו והעלהו והושיט לו את הראשון את הראש והרגל וסומך עליהם וזורקן, והשני הושיט לראשון שתי ידים ונותנו לכהן והגדול סומך עליהם וזורקן נשמת השני והלך לו וכך הושיטו לו את שאר האברים וסמך עליהם וזרקם וכשהוא רוצה הוא סומך ואחרים זורקים, מבאר אביי שהסמיכה הזו היא רק מפני כבודו של כה"ג.

פרק שתי הלחם

משנה את שתי הלחם לשו אחת אחת ואפו אחת אחת ולחם הפנים נילוושו אחת אחת ונאפו שתיים שתיים ועשה אותם בדפוס וכשרדה אותם נתנם בדפוס כדי שלא יתקלקלו. **גמרא** בברייתא למדו מהפסוק **שני עשורונים יהיה החלה האחת** שלמדו משם שהן נילוושו אחת אחת ואין לומר שגם שתי הלחם כך שכתוב **יהיה**, ומנין שנאפו שתיים שתיים שכתוב **ושמת אותם** ואין ללמוד מהם שתי הלחם שכתוב **ושמת אותם** אך קשה שכבר למדו מזה שאפייטם שתיים שתיים ויש לומר שהיה ניתן לכתוב **ושמתם** וכתוב **ושמת אותם** ללמד שני דברים.

שנו בברייתא ושמת אותם שנותן בדפוס והיו ג' דפוסים שנותנם לדפוס כשהם בצק והיה לה עוד דפוס בתנור וכשרדה נתנם בדפוס שלא יתקלקלו, ואין לומר שיתן בדפוס הראשון שהרי יש להם יותר נפח אחרי אפייטם. **עמוד ב** לר' חנינא עשו את לחם הפנים כתיבה פרוצה כח' הפוכה, ולר' יוחנן עשאה כספינה ורקדת V, לר' חנינא מובן איך ישבו הבזיכים על הלחם, ולר' יוחנן יש לבאר שעשה להם מקום, לר' חנינא מובן היכן ישבו הקנים ולר' יוחנן יש לבאר שעשו בליטה בלחם שעליה ישבו הקנים, לר' חנינא מובן איך סמכו הסניפים את הלחם, ולר' יוחנן יש לבאר שעשו את הקנים כחצי עיגול לר' יוחנן מובן מדוע צריך את הסניפים ולר' חנינא קשה שיכלו להניח לחם על לחם, ויש לומר שחששו שלא ישברו מחמת כבדם, לר' יוחנן מובן שהסניפים היו מונחים על השולחן, ולר' חנינא יש לבאר שהם היו מונחים על הקרקע כמו שאמר ר' אבא בר ממל שלדעת האומר שלחם הפנים היה כספינה ורקדת הסניפין היו מונחים על השולחן ולדעת האומר שהלחם היה כתיבה פרוצה הסניפין היו מונחים על הקרקע, ומה שאמר ר' יהודה שהלחם מעמיד את הסניפים והסניפים מעמידים את הלחם זה כמ"ד שהיה כספינה ורקדת.

דף צה יש להקשות ממה ששנינו שעשו ללחם ככוורת בתנור והוא כטבלה מרובעת ויש לומר שרק פיה היה כטבלא מרובעת, ויש ברייתא כדברי ר' יוחנן ששנינו שהיו ד' סניפים של זהב שהם מפוצלים בראשם והם היו כמו דוקרנים שסמכו בהם את הלחם שהיה כספינה ורקדת.

נחלקו ר' יוחנן וריב"ל אם לחם הפנים נפסל במסעות או לא, מי שאומר שנפסל למד מהפסוק **כאשר יחנו כן יסעו** וכמו שבחנייה הוא נפסל ביוצא כך בנסיעה הוא נפסל ביוצא, ומי שסובר שהוא לא נפסל למד מהפסוק **ולחם התמיד עליו יהיה שתמיד** הוא בקדושתו, ומה שכתוב **כאשר יחנו כן יסעו** מלמד להיפך שכמו שבחנייה אם לא יצא ממקומו הוא לא נפסל כך בנסיעה אם לא יצא ממקומו הוא לא נפסל, אך קשה למי שפסל שהרי נאמר **ולחם התמיד עליו יהיה**, אלא אמר רב דימי שלכו"ע במסודר הוא לא נפסל ונחלקו במסולק שהפוסל למד מכאשר יחנו כן יסעו שכמו שבחנייה הוא נפסל ביוצא כך בנסיעה הוא נפסל ביוצא, ומי שלא פסל למד מהפסוק **ונסע אהל מועד** שגם כשנסע הוא בקדושתו, ומה שכתוב **כאשר יחנו כן יסעו** הוא לצד השני שכמו שבחנייה הוא לא נפסל כשלא יצא כך בנסיעה אם לא יצא הוא לא נפסל, והפוסל למד מהפסוק **ונסע אהל מועד** מלמד על סדר המשכן בתוך הדגלים, ומי שלא פסל למד את זה מהפסוק מתנה הלוויים בתוך המחנות, יש להקשות ששנינו שבשעת סילוק המסעות הקדשים נפסלים ביוצא וזבים ומצורעים נשלחים מחוץ למחיצתם, ולכאורה גם לחם הפנים נפסל, ויש לדחות שלחם הפנים לא נפסל, אך קשה ממה נפשך אם אהל מועד הוא דוקא

א"כ גם הקדשים לא יפסלו ואם אהל מועד הוא לאו דוקא א"כ גם הלחם יפסל, אלא אמר רבין שהפוסל דיבר במסולק והמכשיר דיבר במסודר ואין מחלוקת ביניהם.

אביי מוכיח ממה שפסלו קדשים רק ביוצא שיש סילוק מסעות בלילה שאם נאמר שאין סילוק מסעות א"כ כשהרימו את הקלעים בבוקר יפסלו הקדשים בלינה ולכאורה זה פשוט שהרי כתוב **ללכת יומם ולילה**, ויש לומר שמהפסוק היינו אומרים שהלכו בלילה רק אם עקרו ביום אך כשלא עקרו ביום לא יעקרו בלילה, קמ"ל שעקרו גם בלילה, ויש להקשות ששנינו שכשהרימו את הפרוכת הותרו הזבים ומצורעים להכנס לשם ואמר רב אשי שזה כדעת ר"א ששנינו **עמוד ב** שר"א אמר שאין לומר שאם דחקו זבים ומצורעים ונכנסו לעזרה בפסח שבא בטומאה שהם חייבים שהרי נאמר **וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש** שזבים ומצורעים נשלחים מחוץ למחנה רק אם טמאי מתים נשלחים וכשאינם משתלחים לא שולחים את הזבים ומצורעים וא"כ לר"א בעת המסעות לא נשלחו הזבים ומצורעים.

משנה בין שתי הלחם ובין לחם הפנים לישתם ועריכתם בחוץ ואפייטם בפנים ואינם דוחות את השבת, ור' יהודה אומר שכל מעשיהם בפנים, ור"ש אומר שלעולם תתרגל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וגם בבית פאגי. **גמרא** יש להקשות שאם לישתם ואפייטם בחוץ א"כ מדת יבש לא התקדשה ואם אפייטם בפנים א"כ מדת יבש התקדשה, ואמר רבה שקושייה זו הקשה אדם שהוא קשה כברזל והוא רב ששת, אך יש לחלק שיתכן שהעשרון לא מקדש אך התנור מקדש, אלא יש לומר שהקושייה היא שאם אפייטם בפנים א"כ התנור מקדש וכתוב שאינם דוחות את השבת א"כ הן נפסלות בלינה, ואמר רבא שקושייה זו הקשה אדם שהוא קשה כברזל והוא רב ששת, ורב אשי אמר שזה לא קשה שבפנים הכוונה רק שעושים במקום זריזים, ודברי רב אשי מוצאים לחוץ שממה נפשך אם צריך זריזות באפייט ודאי צריך זריזות גם בלישה ועריכה ואם בלישה ועריכה לא צריך זריזים א"כ גם באפייט אין צריך זריזים.

רב אבהו בר כהנא אומר שר' יהודה ור"ש נחלקו בפסוק שנאמר **בנוב והוא דרך חול אף כי היום יקדש בכלי** ור' יהודה סובר שדוד ראה שהם אפו בחול ואמר להם **דוד אף כי היום יקדש בכלי** והם נפסלים בלינה ור"ש סבר שדוד ראה שהם אפו בשבת והוא אמר להם שיש לעשות דרך חול כי התנור לא מקדש אלא השולחן מקדש, אך קשה וכי ניתן לומר שדוד היה בשעת אפייט הרי כתוב **ויתן לו הכהן קודש כי לא היה שם לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני ה'** ומה שהוא אמר להם שזה דרך חול שהיה שם רק לחם שהוסר מלפני ה' ואמר להם דוד שלא רק מה שכבר יצא ממעילה הוא דרך חול אלא גם מה שקדש בכלי תוכלו לתת לי לאכול,

דף צו שהרי אני מסוכן מהבולמוס, ור' יהודה ור"ש נחלקו במה שלמדו מרבם וכן מדויק ממה שאמר ר"ש שתהיה רגיל לומר ששתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה ובבית פאגי ור"ש לא הביא מפסוק.

משנה לישת ועריכת ואפייט חביתי כה"ג בפנים וזה דוחה שבת, אך טחינת הקמח וההרקדה לא דוחה שבת ור"ע אומר שהכלל הוא שמלאכה שניתן לעשותה מערב שבת אינה דוחה שבת ומה שלא ניתן לעשות מערב שבת דוחה שבת, כל המנחות יש בהם מעשה כלי בפנים ואין בהם מעשה כלי בחוץ, ארכם של שתי הלחן הוא ז' טפחים ורחבם ג' טפחים וקרנותם ד' אצבעות, ולחם הפנים ארכם י' טפחים ורחבם ה' טפחים וקרנותם ז' אצבעות ור' יהודה אומר סימן שלא לטעות שתי הלחם זד"ד ולחם הפנים יה"ז, ובן זומא למד מהפסוק **לחם פנים לפני תמיד** שיהיה לו פנים, לר' יהודה אורך השולחן הוא י' טפחים ורחבו חמשה ואורך לחם הפנים י' טפחים ונותן את ארכו לרחבו של השולחן וכופל ב' טפחים ומחצה מכל צד וא"כ אורכו ממלא את רוחב השולחן, ור"מ סובר שאורך השולחן י"ב טפחים ורחבו ו' טפחים וארכו של לחם הפנים י' ורחבו ה' ונותן ארכו כנגד רוחב השולחן וכופל ב' טפחים מכל צד ועוד ב' טפחים רווח באמצע שהרוח מנשבת בהם, ואבא שאול אומר ששם נתנו את שתי בזיכי

לבונה של לחם הפנים, אמרו לו הרי נאמר ונתת על המערכת לבונה זכה ועל ממש אמר להם הרי נאמר כבר ועליו מטה מנשה א"כ על אינו ממש, והיו שם ד' סניפים של זהב מפוצלים מראשיהם שסמכו בהם שנים לסדר אחד ושנים לסדר אחד והיו כ"ח קנים כחצי קנה חלול י"ד לכל סדר, וסידור הקנים ונטילתם אינו דוחה שבת אלא נכנס מערב שבת ושומט אותם ונותן את הקנים לארכו של שולחן, וכל הכלים במשכן ארכם היה לארכו של הבית. גמרא שאלו את רבי מנין שבכל המנחות מעשה הכלי שלהם בפנים אמר להם שנאמר ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את האשם ואת החטאת אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה ומנחה נעשית כמו חטאת ואשם כמו שהם טעונים כלי כך המנחה טעונה כלי.

ר' יוחנן אומר שלדעת הסובר שכפלו את הלחם טפחיים ומחצה א"כ השולחן מקדש ט"ו טפחים מעליו, ולדעת האומר שהלחם היה כפול טפחיים השולחן קידש מעליו י"ב טפחים ואמנם יש גם קנים אך הן שקועים בעובי הלחם ועושים אותם כדי שלא יתעפש הלחם אך קשה שבכל מקרה יתעפש הלחם שלא נכנס אויר, ויש לומר שמגביה קצת בין לחם ללחם ומה שלא החשיבו את המעט הזה כי הוא פחות מטפח, ואמנם יש גם בזיכים אך הם עמדו בתוך הלחם ואף שיש קרנות בראש הדופן יש לומר שהוא מכופף אותם לתוך הלחם, ויש להקשות וכי הלחם נח על השולחן עמוד ב וזה מובן רק למ"ד שמסגרתו של השולחן היתה מלמטה א"כ הלחם מונח על השולחן עצמו אך למ"ד שמסגרת היתה למעלה א"כ הכל היה גבוה יותר, ויש לומר שהמסגרת היתה משופעת כלפי חוץ והלחם ישב בתוך השולחן כמו ששנינו שר' יוסי אמר שלא היה שם סניפים אלא מסגרתו של השולחן מעמידה את הלחם אמרו לו שהמסגרת היתה למטה.

ר' יוחנן אומר שלמ"ד שהמסגרת היתה למטה ודאי טבלא שמתהפכת טמאה כמו השולחן של המקדש ולמ"ד שהמסגרת היתה למעלה יש להסתפק בטבלא המתהפכת, ולכאורה קשה שמשמע שהשולחן מקבל טומאה וקשה הרי הוא כלי עץ שעשוי לנחת שלא מקבל טומאה שצריך דבר שדומה לשק שהוא מטלטל מלא וריקן וא"כ השולחן טהור, ויש לומר כדברי ר"ל שדרש בפסוק על השולחן הטהור משמע שהיה יכול להיות טמא כי מגביהים אותו לעולי רגלים להראות לכולם את חיבתם לפני המקום כמו שאמר ריב"ל שנעשה נס גדול בלחם הפנים שסילוקו כסידורו כמו שכתוב לשום לחם תום ביום הלקחו, ויש להקשות שממה נפשך השולחן מקבל טומאה בגלל שהוא מצופה זהב כמו ששנינו ששולחן ודולבקי שנפחתו או שחיפה אותן בשיש והשאיר בהם מקום הנחת כוסות טמאים ור' יהודה אומר שמשיר מקום הנחת חתיכות ומשמע שאם לא שירי הוא לא מקבל טומאה, ואין לחלק שבציפוי שעומד מעצמו זה נקרא של מתכת והוא מקבל טומאה ואם הציפוי אינו עומד הוא לא נחשב של מתכת, שהרי ר"ל שאל את ר' יוחנן אם הציפוי של השולחן היה עומד מעצמו או לא, ועוד שאל ר"ל אם מדובר שחיפה את לבזבזיו בשפתו או לא,

דף צז ואמר ר' יוחנן שבין ציפוי עומד ובין שאינו עומד ובין שחיפה את שפתו ובין שלא חיפה את שפתו, ואין לומר שהעצי שיטים של השולחן חשובים ואינם בטלים שזה מובן דוקא לר"ל שהולכים אחר הציפוי בכלי עץ אכסלגוס שאינו חשוב אך בעץ מסמס שהוא חשוב לא הולכים אחר הציפוי אך לר' יוחנן שגם כלי עץ חשובים בטלים א"כ השולחן טמא בגלל ציפוי, ויש לומר שהתורה קראה לשולחן שולחן עץ כמו שכתוב המזבח עץ שלש אמות גבוה ארכו שתיים אמות ומקצועות לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה', ויש לדקדק בפסוק הנ"ל שהוא מתחיל במזבח ומסיים בשולחן וביארו ר' יוחנן ור"א שכשביהמ"ק קיים המזבח מכפר על אדם ואחר שנחרב ביהמ"ק שולחנו של אדם מכפר עליו שמכבד בו אורחים.

שנינו במשנה שהיו ד' סניפים מזהב, ורב קטינא אומר שלומדים את זה מהפסוק ועשית קערותיו כפותיו קשותיו ומנקיותיו, קערותיו הם הדפוסים, כפותיו הם הביזיכים, קשותיו הם הסניפים, מנקיותיו הם הקנים אשר יוסך בהם שהם מסככים את הלחם, ורבא מקשה ממה ששנינו שסידור הקנים ונטילתם לא דוחה שבת

ואם נאמר שעשייתם היא מהתורה א"כ שידחו שבת, אחר כך חזר בו רבא ואמר ששנינו אח"כ שר"ע אמר כלל שדבר שניתן לעשותו מערב שבת אינו דוחה שבת ומה שלא ניתן לעשות מערב שבת דוחה שבת וא"כ את סידור הקנים ניתן לעשות מערב שבת שהרי עושים אותם כדי שלא יתעפש הלחם ובגלל חצי יום הוא לא יתעפש, כמו ששנינו שהכהן נכנס בערב שבת ושומט אותם ומניחם לארכו של שולחן ובמוצאי שבת הוא נכנס ומגביה את ראשה של החלה ומכניס קנה תחתיה וחוזר ומגביה חלה נוספת ומניח קנה מתחתיה, ארבע חלות צריכים כל אחת מהם שלושה קנים ולעליונה מספיק שנים כי אין עליה משא והתחתונה אינה צריכה כלום כי היא מונחת על טהרו של השולחן.

שנינו בכלים שלר"מ כל האמות שבמקדש היו בינוניות חוץ ממזבח הזהב והקרן והיסוד והסוכב, ור' יהודה אומר שאמת הבנין היתה של ששה טפחים ואמת הכלים היתה של חמשה טפחים ואמר ר' יוחנן ששניהם נחלקו בפסוק ואלה מדות המזבח באמות אמה וטופח עמוד ב וחיך האמה ואמה רוחב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח, חיך האמה הוא יסוד אמה רוחב זה סוכב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד אלו הקרנות וזה גב המזבח זה מזבח הזהב, וסוכב ר"מ שרק הדברים האחרונים הם באמה בת ששה וכל השאר באמה בת חמשה, ור' יהודה למד שכך יהיה כל אמות הכלים ולכאורה מהיסוד עד הסוכב מדובר באמה בת ה' בגובה ומה שכתוב וחיך האמה ואמה רוחב הכוונה שמחיק האמה ועד רוחב באמה בת חמשה גובה המזבח הוא עשר אמות וששה ממנו הם באמה בת חמשה וארבע אמות באמה בת ששה וא"כ הוא נ"ד טפחים וא"כ חצי המזבח הוא כ"ז טפחים ומהקרנות עד סוכב זה כ"ד טפחים וא"כ נשאר ג' טפחים וקשה ששנינו שחוט הסיקרא חגר את המזבח כדי להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים, וא"כ מה ששנינו לגבי עולת העוף עלה בכבש ופנה לסוכב ובא לקרן דרומית מזרחית ומלק ראשה ממול ערפה והבדיל ומיצה דמה על קיר המזבח ואם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשרה וא"כ אם יתן אמה אחת מתחתיו זה מתחת לחוט הסיקרא, אלא יש לפרש חיך האמה הוא כניסת היסוד וכן אמה רוחב הוא כניסה וגבולה אל שפתה סביב הוא כניסה וא"כ גובה המזבח הוא ס' טפחים וחציו הוא ל' טפחים ומהקרנות עד הסוכב כ"ד טפחים וא"כ מדוקדק שאם עשאה אמה למטה מרגליו כשרה.

יש להקשות וכי ניתן להעמיד בכניסה הרי שנינו שהמזבח היה ארכו ל"ב אמה על ל"ב אמה ועלה אמה וכנס אמה מעל היסוד נמצא ששם המזבח הוא ל' אמה על ל' אמה ועוד ב' טפחים, ועוד עלה חמש וכנס אמה נמצא ששם רחבו הוא כ"ח על כ"ח אמה ועוד ד' טפחים, ואין לומר ששם זה לא נחשב כי זה פחות מאמה והרי המזבח עלה ג' אמות ושנינו שאחרי מקום הקרנות אמה על אמה היה כ"ו על כ"ו ואם הכניסה היא באמה בינונית א"כ זה כ"ז אמות, ויש לומר שהתנא לא דייק, אך קשה שכתוב שמורידים את מקום הליוך רגלי הכהנים אמה מכל צד נמצא כ"ד אמה למקום המערכה ואם נאמר שהכניסה היא אמה בינונית א"כ זה כ"ה אמה ואין לומר שגם בזה התנא לא דייק שהרי נאמר והאריאל שתיים עשרה אורך בשתיים עשר רוחב רבוע ואין לומר שהוא י"ב על י"ב שהרי נאמר אל ארבעת רבעיו וא"כ באמצע הוא מודד י"ב לכל צד, ואין לומר שששה מהם זה באמה בת חמשה שא"כ יש יותר רווח בעזרה ושנינו שהעזרה היתה קפ"ז אורך על קל"ה רוחב ממזרח למערב היה קפ"ז מקום דריסת רגלי ישראל י"א אמה מקום דריסת רגלי הכהנים י"א אמה, המזבח ל"ב, בין האולם למזבח כ"ב אמה, ההיכל מאה אורך וי"א אמה אחורי בית הכפורת, ואם נאמר שחלק מהמזבח באמה בת ה' א"כ יש יותר מקום, ויש לומר שחיך האמה זה בגובה והכניסה היא באמה בת ששה וגבולה על שפתה נאמר רק על הקרן שהוא באמה בת חמשה.